



26.09.2012

Ryj/9

§ 265 Miljörapport för Helsingfors stad 2011

HEL 2012-001274 T 11 00 01

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag anteckna den bifogade miljörapporten för Helsingfors stad 2011.

Behandling

Efter att ha förklarat diskussionen avslutad anförde ordföranden såsom redogörelse att ledamoten Sari Näre understödd av ledamoten Sirkku Ingervo under diskussionen hade föreslagit följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter för att invånarnas efternattsro ska tryggas att det utreds om det vid städningen av gatorna från skräp och löv i stadens egna och externaliserade arbeten går att låta bli att använda maskiner som orsakar buller före klockan åtta på morgonen.

Redogörelsen befanns vara riktig

På förslag av ordföranden godkände stadsfullmäktige först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

Ordföranden framställde och fullmäktige godkände följande omröstningsproposition: Den som godkänner ledamoten Sari Näres förslag till hemställningskläm röstar ja; den som motsätter sig klämman röstar nej.

21 omröstningen

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter för att invånarnas efternattsro ska tryggas att det utreds om det vid städningen av gatorna från skräp och löv i stadens egna och externaliserade arbeten går att låta bli att använda maskiner som orsakar buller före klockan åtta på morgonen.
NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 28

Zahra Abdulla, Outi Alanko-Kahiluoto, Sirkku Ingervo, Jukka Järvinen, Jessica Karhu, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Minerva Krohn, Essi Kuikka, Jere Lahti, Reiska Laine, Päivi Lipponen, Alina Mänttari-Buttler, Elina Moisio, Sari Näre, Sara Paavolainen, Osku Pajamäki, Sirpa Puhakka, Mari Puoskari, Tuomas Rantanen, Johanna Sumuvuori, Kaarin Taipale, Tuomo Valokainen, Antti Valpas, Sanna Vesikansa, Julia Virkkunen, Thomas Wallgren, Ville Ylikahri



26.09.2012

Ryj/9

Nej-röster: 7

Kauko Koskinen, Otto Lehtipuu, Lasse Männistö, Jarmo Nieminen, Jan D Oker-Blom, Wille Rydman, Nils Torvalds

Blanka: 45

Sirpa Asko-Seljavaara, Jorma Bergholm, Maria Björnberg-Enckell, Tuija Brax, Gunvor Brettschneider, Arto Bryggare, Mika Ebeling, Matti Enroth, Yrjö Hakanen, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Kimmo Helistö, Rakel Hiltunen, Mari Holopainen, Nina Huru, Heikki Karu, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Pauli Leppä-aho, Jyrki Lohi, Eija Loukoila, Hannele Luukkainen, Terhi Mäki, Sole Molander, Seija Muurinen, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Sanna Perkiö, Heli Puura, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Pekka Saarnio, Lea Saukkonen, Hanna-Kaisa Siimes, Anni Sinnemäki, Riitta Snäll, Ilkka Taipale, Tarja Tenkula, Astrid Thors, Ulla-Marja Urho, Olli Valtonen, Jan Vapaavuori, Tea Vikstedt, Tuulikki Vuorinen

Frånvarande: 5

Maija Anttila, Seppo Kanerva, Laura Kolbe, Pia Pakarinen, Johanna Sydänmaa

Stadsfullmäktige hade inte godkänt ledamoten Sari Näres förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Erja Saarinen, biträdande stadssekreterare, telefon: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

Markus Lukin, johtava ympäristösuunnittelija, telefon: 310 31606
markus.lukin(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Helsingin kaupungin ympäristöraportti 2011
- 2 Äänestyslista

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige beslutar anteckna den bifogade miljörapporten för Helsingfors stad 2011.

Föredraganden

Miljörapporten för Helsingfors stad är gemensam för förvaltningarna inom stadens organisation. I rapporten redovisas hur stadens miljömål uppnåtts och hur stadens verksamhet påverkar miljön.



Miljörapporteringen hör till den årliga rapporteringen av stadens verksamhet. Den första miljörapporten och det första miljöbokslutet sammanställdes för år 2000.

Miljörapporteringen inom staden samordnas av en arbetsgrupp som stadsdirektören tillsatt. De med tanke på hanteringen av miljökonsekvenser viktigaste förvaltningarna är företrädare i arbetsgruppen.

Miljöcentralen har sammanställt och gett ut miljörapporten för 2011 med bidrag från de 29 förvaltningarna och 6 affärsverken inom staden. Stadskoncernen omfattar dessutom 94 dottersammanslutningar och 12 stiftelser. Sammanlagt 65 dottersammanslutningar kom med uppgifter för årets miljörapport. Stiftelsernas miljöuppgifter ingår inte i rapporten.

Miljörapporten för Helsingfors stad 2011 utgör bilaga till detta ärende. Den kan dessutom läsas på webben på adressen <http://www.hel2.fi/ymk/raportti11/>.

Helsingfors stads miljöstyrning

Styrmedel på lång sikt

Strategiprogrammet och stadens miljöpolitik godkända av stadsfullmäktige och de gemensamma utgångspunkterna för planeringen och budgetanvisningarna godkända av stadsstyrelsen styr hur miljöfrågor beaktas på stadens nivå. Inom delsektorerna för miljöskyddet har staden dessutom flera program för genomförande av stadens miljöstyrning. Sådana är bl.a. Helsingfors Energis utvecklingsprogram, handlingsplanen för bullerbekämpning, åtgärdsprogrammet för luftskydd och programmet för trygghet av biodiversiteten i Helsingfors natur.

I strategiprogrammet för 2009–2012 har miljöfrågorna beaktats i flera avsnitt. Enligt de etiska principerna för Helsingfors är staden en av de främsta aktörerna när det gäller att ta ett globalt ansvar, vilket kommer fram bl.a. i kampen mot klimatförändringen, i miljövärden och i upphandlingspolicyn. Dessutom är ekologin en av stadens sex värderingar. Riktlinjerna för miljöfrågorna i strategiprogrammet hänför sig till att skydda Östersjön, bekämpa klimatförändringen, spara energi och nå energieffektivitet, främja kollektivtrafiken, upphandla miljövänligt och skydda naturen.

Utkastet till stadens uppdaterade miljöpolicy skickades i början av 2012 ut på remiss till de viktigaste nämnderna. I utkastet sattes det upp mål både på lång sikt fram till år 2050 och på medellång sikt till ca år 2020. Målen gäller följande teman: klimatskydd, luftvård, bullerbekämpning, vattenskydd, skydd av natur och mark, anskaffningar, avfall och



materialeffektivitet, miljömedvetenhet och -ansvarighet, miljöledning och samverkan.

Miljöledning på årsnivå

I budgeten för 2011 angavs 11 mål beträffande miljöfrågor varav sex genomfördes till fullo och ett mål delvis (tabell 2 i miljörapporten). De uppnådda målen gällde gatudammhalter, metrotrafikens tillförlitlighet, kollektivtrafikens andel av morgontrafiken mot centrum och verkställandet av avtalet om energieffektivitet. De mål som inte blev uppnådda gällde utarbetandet av detaljplaner i enlighet med MB-programmet, kollektivtrafikens andel av tvärtrafiken, den sammanlagda andelen resor till fots, med cykel och med kollektivtrafik av alla resor i Helsingfors och målet att spara energi.

Miljöledningen vid stadens förvaltningar och i synnerhet miljöprogramarbetet fortskred bra år 2011. Miljösystem certifierade enligt standarden ISO 14001 tillämpas i Helsingfors Hamn, vid Palmia och vid Helsingfors Energis kraftverk, värmecentraler och fjärrvärmeverksamhet. Dessutom tillämpar fem förvaltningar andra miljösystem. Miljöprogram eller program för hållbar utveckling tillämpas vid sammanlagt 14 förvaltningar i och med att tre nya program blev färdiga år 2011. Vid fyra förvaltningar är ett miljöprogram under arbete.

Ekologiska stödverksamheten upplevs i många förvaltningar som ett naturligt sätt att förverkliga miljösystem och miljöprogram. I slutet av 2011 hade sammanlagt 882 personer fått utbildning och utsetts till ekostödpersoner i stadens arbetsgemenskap. Ekologiska stödverksamheten har som syfte att lägga grunden för en miljöansvarig verksamhetskultur och att tillämpa stadens miljöstrategier och miljömål i praktiken.

Miljöarbetet och -rapporteringen vid dottersammanslutningarna har betydligt ökat under de senaste åren. Flera av sammanslutningarna tillämpar eller planerar ett miljösystem eller åtminstone ett miljöprogram eller miljömål. Fyra dottersammanslutningar tillämpar ett ISO-standardiserat miljösystem och tre planerar att införa ett miljösystem. Fyra dottersammanslutningar utnyttjar andra miljösystem. De flesta av dottersammanslutningarna följer upp sin förbrukning och utbildar personalen i miljöfrågor.

CENTRALA MILJÖÅTGÄRDER OCH MILJÖKONSEKVENSER

Klimat och energi

Helsingfors stads strategiprogram och Helsingfors Energis utvecklingsprogram styrde stadens klimatarbete år 2011. Dessutom har staden förbundit sig vid flera avtal och deklARATIONER såsom



26.09.2012

Ryj/9

energieffektivitetsavtalet (KETS) mellan staden och staten och stadsdirektörernas klimatavtal (Covenant of Mayors). Stadens miljöpolicy samlar de viktigaste miljö- och klimatmålen till en tydlig helhet.

Mindre drivhusutsläpp

Helsingfors stads klimatpolitiska huvudmål är att minska utsläppen med 20 % från 1990 års nivå fram till 2020. År 2011 var den totala utsläppsmängden 15 % mindre än år 1990. På basis av de preliminära uppgifterna minskade utsläppen med fyra procent från året innan. Den positiva utvecklingen på längre sikt kan främst förklaras genom att användningen av naturgas i stället för stenkol har ökat.

År 2011 var de konsumtionsbaserade drivhusutsläppen i Helsingforsregionen mindre än året innan. Året var bra med tanke på vattenkraften, vilket syns i att utsläppen från elproduktionen var mindre. Drivhusgasutsläppen från trafiken i Helsingfors påverkades av att trafikmängden blev mindre och att energieffektiviteten hos fordon förbättras hela tiden.

Koldioxidutsläppen från energiproduktionen minskade år 2011 med ca 11 % från året innan. Helsingfors Energi underskred år 2011 de årliga utsläppsrätterna beviljade för utsläppshandelsperioden 2008–2012 med nästan 200 000 ton koldioxid.

År 2011 ökade andelen förnybar energi inom anskaffningen av el, fjärrvärme och fjärrkyla vid Helsingfors Energi till 5 % med anledning av det goda vattenåret. År 2011 baserade 3 % av fjärrvärmeproduktionen och 8 % av elproduktionen sig på förnybara energikällor.

Den relativa energiförbrukningen minskar

Den totala energiförbrukningen i Helsingfors stadsområde sjönk med 0,7 % från 2010 till följd av att i synnerhet användningen av bränslen inom trafiken och elförbrukningen minskade. Jämfört med 1990 har den totala energikonsumtionen ökat med 17 % men den invånarspecifika energiförbrukningen har minskat med 3 %. Fjärrvärme såldes ca 12 % mindre än år 2010 på grund av en exceptionellt varm period i slutet av året.

Värmeförbrukningen i byggnadsbeståndet med fjärrvärme i Helsingfors fortsätter sjunka snabbt. Sammanlagt 44 % av våningsytan i alla bygglov beviljade av byggnadstillsynsverket år 2011 uppfyllde kraven för den högsta energieffektivitetsklassen A. År 2009 var motsvarande andel bara ca 5 %. Under 2000-talet har värmeförbrukningen klart minskat på grund av de landsomfattande byggbestämmelserna, som har stramats åt, och Helsingfors egna villkor för tomtöverlåtelse.



År 2011 ökade den specifika väderkorrigerade värmekonsumtionen i fastigheterna i stadens ägo med 2 % från året innan. Den specifika elkonsumtionen i stadens fastigheter sjönk med 7 % från 2010.

Ett år för klimatåtgärder

År 2011 vidtogs flera betydande klimatåtgärder. Utarbetandet av programmet för ekologiskt hållbart byggande i Helsingfors för 2012–2018 fortsatte med att målen och åtgärderna för programmet fastställdes. Också planeringen och genomförandet av lågenergiprojekt fortsatte. Dessutom färdigställdes allmänna anvisningar för passivenergibyggande och arbetet med att utreda möjligheterna till att bygga nästan nollenergihus inleddes.

En arbetsgrupp tillsatt av stadsdirektören utarbetade en utredning om bästa praxis för energieffektivitet (PEK) i syfte att kartlägga olika metoder för att uppnå energieffektivitetsmålen inom både den kommunala och den privata sektorn. Enligt resultaten kommer energiförbrukningen i Helsingfors att trots den ökade befolkningen och de ekonomiska variationerna stanna på den nuvarande nivån fram till 2020, om det inte vidtas nya åtgärder.

År 2011 tog staden i bruk sina egna villkor för tomtöverlåtelse i vilka staden förutsätter att hus som uppförs på bostadstomter i stadens ägo i fortsättningen ska uppfylla kraven för den högsta energieffektivitetsklassen A.

Stadsdirektörerna för Helsingfors, Esbo, Tammerfors, Vanda, Åbo och Uleåborg samt Sitra grundade stadsdirektörernas klimatnätverk 15.2.2011. Året 2011 var dessutom det första fullständiga verksamhetsåret för Klimatinfo för invånare och för små och medelstora företag. Klimatinfo är ett samarbetsprojekt mellan Helsingfors, Esbo och Vanda stad, Helsingforsregionens miljötjänster HRM, Helsingforsregionens trafik HRT och Helsingfors Energi. År 2011 inleddes också beredningen av Helsingfors stads och näringslivets klimatpartnernätverk.

Markanvändning och hållbart byggande

Stadsplaneringen har som mål att organisera markanvändningen och byggandet i områdena utgående från att det skapas förutsättningar för en god livsmiljö och att både ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hållbar utveckling främjas. Genomförandeprogrammet för markanvändning och boende 2008–2017 (MB-programmet) är ett viktigt styrmedel för utvecklingen av bostadsbyggandet. I naturvården följs de av stadsstyrelsen år 2010 godkända målen för naturvård och målen för LUMO-programmet (programmet för trygghet av biodiversiteten i Helsingfors natur 2008–2017) samt den av nämnden



för allmänna arbeten år 2011 godkända riktlinjen för Helsingfors naturvård. Målen för naturvården och för LUMO-programmet styr områdesplaneringen.

Grön stadsplanering

Ur miljöperspektivet var den viktigaste åtgärden inom stadsplaneringen år 2011 att utkastet till detaljplan för Kungseken blev färdigt. I detaljplanen anges flera bestämmelser som hänför sig till miljömålen. Kungseken är också ett pilotobjekt för stadens dagvattenstrategi. Dessutom blev detaljplanerna för Lappviken och Domarby gård färdiga. Utlåtandefasen för detaljplanen för Utterkajen bereddes så att det bl.a. med bestämmelsen om gröntak säkerställdes att miljömålen uppnås i detaljplanen.

År 2011 vidtogs även andra åtgärder som främjar hållbart byggande, bl.a. inleddes samarbete mellan stadsplaneringskontoret och Helsingfors universitet i projektet Viides ulottuvuus viherkatto. Förutsättningarna för kollektivtrafiken förbättrades till exempel genom att kollektivtrafiksystemen utvecklades tillsammans med HRT och i projekt som främjar gång- och cykeltrafiken.

Naturens mångfald tryggas

Programmet för tryggnad av biodiversiteten i Helsingfors natur har framgångsrikt genomförts under de tre första åren av programperioden. Nästan 90 % av åtgärderna på stadsplaneringskontorets ansvar är på gång, likaså ca 80 % av åtgärderna på byggnadskontorets ansvar och ca 60 % av miljöcentralens åtgärder. Vissa åtgärder ligger dock efter i den planerade tidtabellen.

År 2011 gjordes en naturinventering av Helsingfors stads skogar i enlighet med handlingsplanen för den biologiska mångfalden i skogarna i södra Finland (METSO). Den justerade inventeringsrapporten överlämnas till miljöministeriet år 2012. Objekt på sammanlagt ca 1 150 hektar uppfyller de naturvetenskapliga kriterierna för METSO-programmet.

Sanering av förorenade markområden

År 2011 sanerades förorenade jordmassor främst i områden som ska ändras för bostadsbruk. De mest betydande saneringsobjekten var området för den nedlagda skjutbanan i Viksbacka, det gamla gasverksområdet i Södervik och de områden på Busholmen och i Fiskehamnen som blev lediga efter hamnen. Även saneringen av soptippen i Kvarnbäcken var under efteruppföljning. År 2011 transporterades sammanlagt över 265 110 ton förorenade jordmassor för behandling eller slutdeponering.



26.09.2012

Ryj/9

Vattenförbrukning, avloppsrening och vattenvård

Vattenförbrukning och avloppsrening

År 2011 användes i Helsingfors 199 liter vatten per invånare och dygn, vilket är fyra liter mer än året innan.

Avloppsreningsverket i Viksbacka renar avloppsvattnet som uppstår i hushållen i Helsingfors och även bl.a. i mellersta och östra delarna av Vanda och i Kervo, Tusby, Träskända och Sibbo. År 2011 uppfyllde reningsverket alla tillståndsvillkor i fråga om kraven för både halter och reningseffekt under alla räkningsperioder. Näringsutsläppen i havet minskade från året innan. Fosforutsläppsmängden från Viksbacka avloppsreningsverk i havsområdena utanför Helsingfors uppgick till 20 000 kg/a och kvävebelastningen till 473 000 kg/a.

Vattenskydd och ytvattenstatus

Sommaren 2011 var algmängden normal i Helsingfors yttre och inre skärgård. I havsområdena i Helsingfors förekom bara sporadiska ytliga fynd av blågrönalger. Kvaliteten på simvatten var god under simsäsongen 2011 på de officiella badstränderna i Helsingfors.

Enligt den ekologiska klassificeringen har Vanda å för tillfället nöjaktig status. För Vanda ås del kommer EU:s mål om god ekologisk status i vattenområdena fram till 2015 sannolikt inte att uppnås. Vanda å eutrofieras av fosfor och kväve från främst jordbruket, av det renade avloppsvattnet som leds till Vanda å och av översvämningssvattnet från avloppspumpstationerna. Även dagvattenproblemet som uppstått till följd av att bosättningen blir tätare medför svårigheter. Man har lyckats med att betydligt sänka fosformängden. Också kvävehalterna har minskat något.

Helsingfors och Esbo uppföljde konsekvenserna av avloppsvattenbelastningen i vattendragen genom en gemensam granskning av vilka effekter avloppsvattnet har på vattendragen. Dessutom granskades hurdana konsekvenserna för vattendragen och fiskerinäringen är till exempel i närheten av havsdeponeringsområdena. År 2011 började staden söka ett nytt havsdeponeringsområde och inledde förfarandet för bedömning av miljökonsekvenserna av området.

En av de centrala punkterna i stadens miljöstrategi är att skydda Östersjön. I Åbo och Helsingfors stads stadsdirektörers kampanj Östersjöutmaningen strävar städerna efter att minska belastningen i vattendragen av sina egna funktioner och att utmana även andra aktörer att delta i skyddsarbetet. Redan 183 organisationer har antagit Östersjöutmaningen.



Avfall

HRM:s avfallshantering ordnar avfallshanteringen för bostadsfastigheterna och den offentliga förvaltningen i huvudstadsregionen, sköter insamlingen av retur- och problemavfall samt ger ut bestämmelser om bl.a. avfallssortering. Sopor samlas in genom fastighetsvis insamling, på Sortti-återvinningsstationer och områdesvisa insamlingsplatser samt i insamlingsbilar som kör runt Helsingfors på våren.

Käringmossens avfallshanteringscentral är den enda verksamma soptippen för samhällsavfall i huvudstadsregionen. Centralen tog år 2011 emot lika mycket avfall och jordmassor som året innan.

Avfallssorteringen fortsätter att bli populärare, vilket syns bl.a. i att antalet besök på Sortti-stationer som tar emot små mängder hushållsavfall fortsatte att öka. Besöken ökade med 13 % jämfört med föregående år.

HRM fortsatte projektet med att förnya insamlingsstationerna. Avsikten är att projektet ska pågå till 2013. Dessutom ordnade HRM sammanlagt 12 komposteringskurser i Helsingfors och finansierade ett projekt med en fadderskola redan för femte året.

Projektet för utveckling av avfallshanteringen i stadens servicefastigheter fortsatte år 2011. Målet var att minska avfallsmängderna och -kostnaderna och att utvidga samarbetet mellan stadens förvaltningar, HRM och andra producenter av avfallshanteringstjänster. Därutöver fortsatte uppföljningen av avfallsmängderna i skolfastigheter. Enligt resultaten uppnåddes målet att minska basavfallsmängden med 10 % från 2010 till 2011 i upp till en tredjedel av skolfastigheterna.

Trafik och dess inverkan

I Helsingfors strategiprogram för 2009–2012 sätts det upp som mål att trafiksystemet ska byggas upp i syfte att främja hållbara trafikformer genom att utveckla spårtrafiken, höja servicenivån i kollektivtrafiken och öka möjligheterna att gå och åka cykel. Därtill ska stadsstrukturen göras enhetligare genom att bygga ut spårvägsnätet.

Helsingfors stad har ett handlingsprogram för luftvård för 2008–2016 med åtgärder för att på lång sikt uppnå gränsvärdena för luftkvaliteten och bättre luftkvalitet. Städerna i huvudstadsregionen har en gemensam beredskapsplan för plötslig försämring av luftkvaliteten som godkändes år 2010. Dessutom färdigställdes år 2011 slutrapporten från den av stadsdirektören tillsatta arbetsgruppen för utveckling av



gatuunderhåll. Rapporten innehåller 50 utvecklingsförslag och många av dem stöder även målen för bättre luftkvalitet.

Trafikutveckling

År 2011 gjordes 237,9 miljoner resor inom staden med kollektivtrafik, vilket är över 5,7 miljoner fler än föregående år. Spårtrafikens andel av alla resor inom staden med kollektivtrafik uppgick till 57 %. Passagerarantalet ökade mest (ca 9 %) i fråga om resor på regionlinjerna i Helsingfors. Passagerarantalet inom metrotrafiken ökade med nästan 8 %, men antalet passagerare inom spårvagnstrafiken och VR:s närtrafik minskade i jämförelse med året innan.

År 2010 inleddes Helsingfors cykelprojekt som syftar till att förbättra förhållandena för cykelåkning och att öka cykeltrafikens vikt i allt beslutsfattande. De viktigaste planerings- och byggobjekten för cykeltrafik år 2011 var Mannerheimvägen, Banan till Busholmen, Västra länken, Aurorabron och cykelboxar som målades i 15 korsningar.

Trafikens inverkan på luftkvaliteten

År 2011 började gatudampperioden i livligt trafikerade miljöer i slutet av mars. Perioden varade ungefär en månad och var som svårast andra veckan i april. Gränsvärdet för antalet partiklar per dygn överskreds på den flyttbara mätningsstationen vid Backasgatan och på den permanenta mätningsstationen vid Mannerheimvägen men de lagstadgade gränsvärdena överskreds inte.

Det årliga gränsvärdet för kvävedioxid ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$), som trädde i kraft år 2010, överskreds klart på den flyttbara mätningsstationen vid Backasgatan år 2011. Detta berodde på trafikavgaser. I Helsingfors överskreds det årliga gränsvärdet för kvävedioxid fortfarande på de livligt trafikerade gatuschakten i stadens centrum. Staden har sökt om förlängning av tidsfristen för uppnåendet av gränsvärdena hos Europeiska kommissionen som avser att ge sitt svar senast 30.6.2012.

En åtgärd för bättre luftkvalitet är parkeringsförmånen för bilar med små utsläpp som togs i bruk i april. I slutet av 2011 hade sammanlagt 236 fordon sökt om parkeringsförmånen.

Cirka 25 000 av Helsingfors stads anställda utnyttjade förmånen med arbetsresebiljett år 2011, vilket var ca 5 000 personer flera än året innan.

Buller och vibration

Flera bullerkällor

Postadress

PB 1
00099 HELSINGINFORS STAD
hallintokeskus@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

F10680001200062637

Moms nr

F102012566



26.09.2012

Ryj/9

I Helsingfors är trafiken den största orsaken till buller. Cirka 34 % av invånarna drabbas av buller på över 55 dB från vägtrafiken. Dessutom medför i synnerhet evenemang, industrialanläggningar, kraftverk och byggarbeten buller.

År 2011 blev de slutliga arbetena på bullerskydden vid Lahtisleden på avsnittet Borgåleden–Storskogsvägen färdiga i samarbete med Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (NTM-centralen). Också höjningen av bullervallen vid Staffansbyvägen på avsnittet Bindegränden–Frontsoldatsvägen blev färdig.

Helsingfors stads handlingsplan för bullerbekämpning fortsatte genomföras. På Drumsövägen på avsnittet Drumsö bro–Drumsövägen användes år 2011 en tystare och finkornigare beläggning än den vanliga gatubeläggningen. Dessutom söktes det lösningar till bullerolägenheterna från trafiken genom att sätta in dubbelisolering i fyra korsningsområden för att minska spårbullret.

År 2011 inleddes dessutom en trafikbullerutredning enligt miljöbullerdirektivet (2002/49/EG) i samråd med kommunerna i huvudstadsregionen och NTM-centralen i Nyland. Utredningen blir färdig i juni 2012.

Med tillstånds- och anmälningsförfarandet strävar staden efter att redan i förväg säkerställa att bullret bekämpas i tillräckligt stor utsträckning. År 2011 fattades 204 lagstadgade beslut om funktioner som orsakar tillfälligt, särskilt störande buller, vilket var 38 beslut färre än år 2010. Cirka 66 % av besluten gällde byggarbeten och resten gällde evenemang. Speciellt utmanande av stadens alla byggobjekt var objekten med byggarbeten vid bostadshus som av tvingande skäl gjordes nattetid. Stora övervakningsobjekt var till exempel schaktningsarbetena för underjordiska lokaler i Fiskehamnen och vid riksdagshuset och för västmetron.

I likhet med året innan ordnades år 2011 många evenemang. Stora konserter ordnades i Byholmen, på Olympiastadion, i Kajsaniemiparken, på Sandudds badstrand och i det gamla kraftverksområdet i Södervik. Bullerolägenheterna från konserterna minskades i samarbete med arrangörerna, men invånarna klagade över bullret speciellt under den flera dagar långa Flow-festivalen, midsommarens friluftskonsert och en konsert på Sandudds badstrand som varade längre än vad som hade meddelats.

Vibrationer från trafiken

Den tätare samhällsstrukturen har ökat problem som beror på vibrationer från trafiken. I besvärliga lägen ska konsekvenserna av trafikvibrationen utvärderas i de olika planeringsfaserna för



markanvändningen. Vibrationsutredningarna är dock dyra och därför ibland bristfälliga.

Lösningar till vibrationsproblem från trafiken söktes genom att delta i VTT:s tvååriga undersöknings- och utvecklingsprojekt Liikennetäriän langaton mittaus- ja analysointiympäristö (VibPlat).

Upphandling

Handlingsprogrammet för hållbar utveckling vid upphandling gick framåt, likaså genomförandet av upphandlingsstrategin. Handlingsprogrammet innehåller bl.a. förvaltningsspecifik analys av upphandlingar och utbildning i hållbar upphandling.

Helsingfors stads anskaffningscentral tar hand om upphandling, upplagring och distribution av de gemensamt upphandlade produkterna till stadens verksamhetsställen. År 2011 konkurrensutsattes gemensamma upphandlingar genom 19 anbudsförfaranden. Sammanlagt 87 % av anbudsförfarandena uppfyllde kriterierna för hållbar utveckling. Upp till 42 % av de 19 anbudsförfarandena var förknippade med miljökritier.

Helsingfors stads byggtjänst Stara ansvarar för gemensam upphandling av stadens fordon och arbetsmaskiner. Dessutom konkurrensutsätter Stara bl.a. bränslena, transporttjänsterna och byggmaterialen. År 2011 konkurrensutsatte Stara produkter och tjänster till ett sammanlagt värde av 27 miljoner euro. Det sammanlagda värdet på de anbudsförfaranden som var förknippade med miljökritier uppgick till 17 miljoner euro, vilket motsvarar 63 % av anbudsförfarandenas sammanlagda värde. Fyra av de 16 anbudsförfarandena, dvs. 25 %, var förknippade med miljökritier.

Inom ramen för projektet Julia 2030 som får EU Life+-finansiering och drivs av HRM sattes det upp bl.a. CO2-räknare för upphandling av kontorspapper, bärbara datorer och motsvarande produktgrupper. Dessutom har det utarbetats heltäckande anvisningar för hur den hållbara utvecklingen ska beaktas vid offentlig upphandling. Sammanlagt nästan 100 stadsanställda inom HRM-området fick utbildning i att använda räknarna.

Pappersförbrukningen vid Helsingfors stads organisation har jämnt minskat. Förbrukningen per anställd var nästan 8 % mindre år 2011 än året innan. De största orsakerna anses vara övergången till elektroniska datasystem, speciellt ärendehanteringssystemet Ahjo år 2011, och det faktum att den elektroniska mötespraxisen togs i allmänt bruk vid förvaltningarna. Med den ekologiska stödverksamheten har det varit möjligt att bl.a. förbättra den allmänna medvetenheten om miljöfrågor och öka dubbelsidig utskrift och kopiering.



26.09.2012

Ryj/9

Miljöfostran och miljömedvetenhet

Miljöfostran

År 2011 deltog 9 % av alla helsingforsare i miljöfostrande evenemang som ordnades av staden. Antalet var klart större än året innan. Ökningen förklaras i synnerhet genom att Klimatinfo inledde sin verksamhet och att nya funktioner beaktades i fråga om naturskolan Arkki och ön Stora Räntan.

Klimatinfo erbjuder invånarna och andra aktörer praktiska råd och handledning i en livsstil med låga utsläpp. År 2011 nådde Klimatinfo ca 750 helsingforsare i sitt evenemang Energifabriken och utställningen Elämäsi ostoskori besöktes av nästan 2 900 helsingforsare. Klimatinfo är också en aktiv aktör i de sociala medierna.

Vårstädtalkon fortsatte som populära och år 2011 var deltagarantalet nästan 31 000. Också verksamheten med parkfaddrar utvecklades vidare. År 2011 omfattade det elektroniska parkfadderregistret sammanlagt 355 parkfaddrar.

Evenemanget Påskön på Högholmen hade ca 15 000 besökare. I Arkkis naturskolor för skolelever i Helsingfors deltog sammanlagt 800 elever och 65 lärare.

Stora Räntans naturcentrum erbjuder miljöfostran både för den stora allmänheten och målinriktat för daghem och läroinrättningar. Sammanlagt 97 klasser deltog i naturskolorna på Stora Räntan. På ön ordnades även öäventyr och kurser i miljöfostran för lärare och dagvårdspersonal.

År 2011 ordnade Gardenia naturskolverksamhet och flera fritisdagar, kurser och evenemang med naturtema. Gardenia organiserade naturutflykter till olika delar av Helsingfors som hade 36 deltagare per utflykt i genomsnitt. Gardenia gav också ut en naturutflyktskalender.

Energi- och miljörådgivning

Med miljö- och energirådgivningen nåddes år 2011 sammanlagt 22 % av alla helsingforsare. Antalet var klart större än året innan.

Helsingfors Energi gav råd i energiförbrukning till över 40 000 kunder per telefon, över 30 000 kunder på webben och över 10 000 kunder på plats i Elhuset. Helsingfors Energi var aktivt även i de sociala medierna. Massinstallation av fjärravläsbara elmätare inleddes i ytterstadsområdena i september 2011.

Byggnadskontoret ordnade mångsidig energi- och miljörådgivning år 2011 bl.a. för skolelever. Helsingfors stads interna energi- och



26.09.2012

Ryj/9

miljörådgivning genomfördes på flera olika sätt bl.a. genom att utbilda stadens ekostödpersoner.

Miljörisker

Anpassning till klimatförändringen

Huvudstadsregionens gemensamma strategi för anpassning till klimatförändringen bereddes år 2011 och godkändes av HRM:s styrelse våren 2012. Strategin utarbetades inom ramen för projektet BaltCICA som får EU-finansiering. Projektet slutfördes år 2011.

I projektet identifierades de anpassningsbehov som är gemensamma för verksamhetsområdena. Sådana var att integrera anpassningen till klimatförändringen i hela organisationens verksamhet och att öka den allmänna informationen om temat. De största kostnaderna för staden orsakas av att anlägga de grönområden som dagvattensystemen kräver, att underhålla grönområdena i takt med att klimatet och arterna förändras och att planera och underhålla vägnätet.

Som anpassningsåtgärder för klimatförändringen bereddes åtgärder i enlighet med bl.a. Helsingfors stads dagvattenstrategi och översvämningstrategi. Till exempel konstruktionerna för översvämningsskydd i Marudd och i norra delen av Fladan blev färdiga år 2011.

År 2011 utredde Helsingfors stad vilka områden i staden som har betydande risk för dagvattenöversvämning. I utredningen lokaliserades sammanlagt ca 290 riskobjekt för dagvattenöversvämning men inget av dessa överskrider den i lagen angivna tröskeln för betydande risk.

Frågan om hur betydande översvämningsskrisen i vattendrag i områdena är utvärderades av NTM-centralen i Nyland. På basis av utredningen definierade jord- och skogsbruksministeriet Helsingfors och Esbo kustområde i sin helhet som ett område med betydande översvämningsskris. En åtgärdsplan för hantering av översvämningsskriser har redan börjat utarbetas under samordning av landskapsförbundet.

Oljebekämpning

I Helsingfors inträffade år 2011 sammanlagt 432 oljeolyckor. Antalet olyckor i vattendragen och i de viktiga grundvattenområdena var något mindre än år 2010, men i andra områden var olyckorna fler än år 2010 (sammanlagt 367 olyckor).

År 2011 fick räddningsverket bättre färdigheter för oljebekämpning i och med att det skaffades oljebekämpningslansor av olika höjder och längder. Dessutom inleddes arbetet på att utveckla utrustningen för



förankring av högsjölänsor. Den utbildning som inleddes år 2011 omfattade bl.a. operativ utbildning i att använda utrustningen med Expandi-begränsningslänsor och i materielunderhåll.

Räddningsverket tog i bruk två nya oljebekämpningsfartyg av klass B. I december 2011 blev en bil för bekämpning av oljeolyckor färdig. Dessutom skaffades en multifunktionell oljeuppsamlare (MABS), en OBS-borstuppsamlare med skopa och för idrottsverkets dagliga bruk en 12 meters arbetsflotte med oljebekämpningsfärdighet. För bekämpning av översvämningsskador skaffades 24 motorsprutor.

Miljöekonomi

Helsingfors stads sammanlagda miljökostnader år 2011, inklusive avskrivningar, uppgick till 143,4 miljoner euro, vilket motsvarar 3 % av stadens alla omkostnader. De största kostnaderna utgjordes av miljöbaserade el- och bränsleskatter, kostnaderna för rengöringen av områdena och sophantering i områdena samt kostnaderna för klimatskyddet. Miljökostnaderna ökade med 49 % från året innan, vilket kan förklaras med att skatterna har höjts och utgifterna för klimatskyddet ökat.

Helsingfors stads miljöintäkter år 2011 uppgick till sammanlagt 7,5 miljoner euro, vilket utgjorde 0,4 % av stadens alla rörelseintäkter. Miljöintäkterna ökade med över 13 % jämfört med året innan. Stadens största miljöintäkter kom från försäljning av inträdesbiljetter till djurparken Högholmen.

Helsingfors stads miljöinvesteringar år 2011 uppgick till sammanlagt 33,3 miljoner euro, vilket motsvarar ca 5 % av stadens alla investeringar i anläggningstillgångar. Investeringarna var ca 2,8 miljoner euro mindre än år 2010. De största investeringarna gällde sanering av förorenad mark och klimatskydd.

Det sammanlagda värdet på miljöansvaren 1.1.2011 uppgick till 42,6 miljoner euro i bokslutet. Ansvarerna gällde vattenskadan i metrotunneln, rivningen av kraftverket A och förberedelserna på att sanera den förorenade marken på Hanaholmen och efterbehandlingen av soptippar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Erja Saarinen, biträdande stadssekreterare, telefon: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

Markus Lukin, johtava ympäristösuunnittelija, telefon: 310 31606
markus.lukin(a)hel.fi

Bilagor

Postadress
PB 1
00099 HELSINGINFORS STAD
hallintokeskus@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566



26.09.2012

Ryj/9

1 Helsingin kaupungin ympäristöraportti 2011

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 10.09.2012 § 961

HEL 2012-001274 T 11 00 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättänee merkitä tiedoksi liitteenä olevan Helsingin kaupungin ympäristöraportin vuodelta 2011.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Erja Saarinen, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

Markus Lukin, johtava ympäristösuunnittelija, puhelin: 310 31606
markus.lukin(a)hel.fi